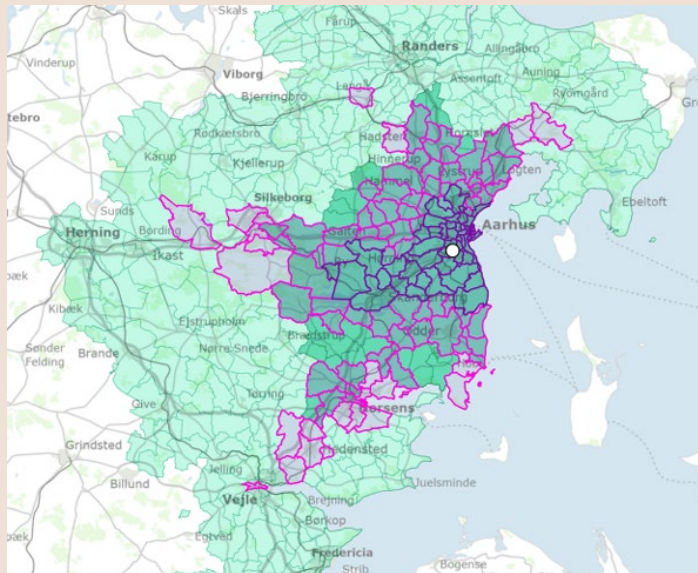

Kollektiv transport og erhvervslivet – nogle pointer fra litteraturen

Ole Kveiborg, COWI
OLEK@COWI.COM

Arbejdskraft: et større og mere tilgængeligt rekrutteringsopland

Det afgørende er ikke blot stationsnærhed, men hvor mange relevante medarbejdere der kan nå arbejdspladsen på de relevante tidspunkter.

Større ansøgerfelt

Særligt unge, bilfrie og medarbejdere på skiftende vagter

Bedre jobmatch

Flere kompetencer forbindes med flere arbejdspladser

Færre barrierer

Særligt for arbejdspladser uden for de største byområder

Stærkere fastholdelse

Når pendlingen er realistisk uden adgang til bil

Dansk evidens: Storebæltsstudiet (de Borger m.fl.) finder positive produktivits- og løneffekter af forbedret tilgængelighed. Effekten fra bedre jobmatch er større end den generelle tilgængelighedseffekt, men omfatter en mindre andel af virksomhederne.

Fem veje fra kollektiv transport til virksomhedsværdi

1

Arbejdskraft

Større
rekrutteringsopland
og bedre match

2

Produktivitet

Agglomeration,
specialisering og
videndeling

3

Drift

Lavere
rejseomkostninger
og mere robust
adgang

4

Marked

Adgang for kunder,
partnere og
servicefunktioner

5

Lokalisering

Tæt
arealanvendelse,
parkering og
ejendomsværdi

Fælles mekanisme: kollektiv transport reducerer geografisk friktion og øger den effektive tæthed omkring virksomhederne.

Produktivitet: kollektiv transport understøtter agglomeration

MATCHING

Bedre sammenhæng mellem kompetencer og job

SHARING

Deling af specialiserede leverandører og servicefunktioner

LEARNING

Hyppigere kontakt, samarbejde og vidensudveksling

Hvad siger forskningen?

Chatman & Noland finder signifikante indirekte produktivitetseffekter via tæthed og byvækst. Traditionelle cost-benefit-analyser kan derfor undervurdere gevinsterne.

Kilder: Chatman & Noland (2014); DFT/Arup (2022).

Marked og lokalisering: adgang skaber værdi omkring knudepunkter

Kilder: APTA/NAR (2019); Smith & Gihring, VTPJ (2023).

Kunder

Større tilgængeligt marked for detail, oplevelser og service

Samarbejde

Lettere adgang til partnere, møder og videninstitutioner

Arealer

Mindre parkeringsbehov og mulighed for højere tæthed

Ejendom

Priser og lejer kan afspejle værdien af tilgængelighed

Observeret størrelsesorden

Kommercielle salgspriser pr. arealenhed udviklede sig 5–42 procentpoint bedre nær kollektiv transport i fire af syv amerikanske regioner. Det er en observeret sammenhæng, ikke nødvendigvis en ren kausal effekt.

Hvor stor er værdien? Evidensen giver pejlemærker, ikke én multiplikator

MIKRO

Rejsetid, regularitet, transportomkostninger og parkering

Relativt robust

MESO

Rekrutteringsopland, jobmatch og virksomhedslokalisering

Kræver geografiske data

MAKRO

Agglomeration, produktivitet, beskæftigelse og BNP

Model- og kontekstafhængig

APTA/EBP angiver 5 mia. USD i yderligere BNP pr. 1 mia. USD investering. Tallet omfatter både udgifteffekter og langsigtede effekter og er derfor ikke et rent mål for virksomhedernes nettogevinst.

Kilder: Chatman & Noland (2014); APTA/EBP (2026).

Kvantitativt pejlemærke

10 %

mere transitkapacitet eller flere jernbanekilometer pr. indbygger

Estimerede årlige løneffekter: 1,5 mio. til 1,8 mia. USD pr. storbyområde. Det brede spænd viser, at lokal kontekst er afgørende.

Den stærkeste danske dokumentation kombinerer tre evidensspor

1

TILGÆNGELIGHED

Beregn hvor mange relevante medarbejdere, kunder og arbejdspladser der kan nå inden for realistiske rejsetider.

2

VIRKSOMHEDSDATA

Kobl oplandet til rekruttering, ubesatte stillinger, arbejdstider, medarbejderomsætning og parkeringsbehov.

3

BREDERE EFFEKTER

Opgør agglomeration, jobmatch og produktivitet separat med dokumenterede elasticiteter og tydelige forbehold.

Kollektiv transport er central for virksomheder, fordi den forbinder dem med arbejdskraft, viden, kunder og produktive lokaliteter.

Metodisk grundlag: OECD/ITF, UK DfT, Verdensbanken samt danske virksomheds- og oplandsdata.

Mange tak

Ole Kveiborg
COWI
olek@cowi.com